

ka, na duhovne vrednote. Omenjene tri okrožnice na več mestih govorijo o istih problemih in ponujajo svoje rešitve. V teh okrožnicah lahko Evropejec najde izhodišče za svoje razmišljanje o drugačnem svetu. Okrožnice ne zavračajo znanosti, napredka, gospodarske svobode ..., pač pa vsemu postavljajo primerne meje, da se zaščiti dostojanstvo človeka. Zato na koncu razprave Weiler predlaga sintetično branje vseh treh okrožnic. Bralcu pa predlagamo branje knjige *Krščanska Evropa*, saj jo je napisal nekdo, ki si upa reči bobu bob.

Matej Matija Kavčič

Alojz Rebula
Zvonovi Nilandije
 Ljubljana: Mohorjeva
 družba, 2006.

Alojz Rebula, lanski dobitnik literarne nagrade kresnik za roman *Nokturno za Primorsko*, si je s svojim novim romanom, *Zvonovi Nilandije*, ponovno prislužil nominacijo za najboljši roman leta.

V *Zvonovih Nilandije* se Alojz Rebula ozira v slovensko totalitarno preteklost. Pred bralcem se razgrne paleta usod, ki jih tako ali drugače krojijo politične razmere. Vendar to ni roman o komunizmu. Rebula je s svojim izjemnim občutkom za človeka, za njegova hrepenenja in iskanja, napisal intimen roman o osmišljanju življenja in o zvestobi samemu sebi.

V središču pripovedi je literat Aldo Krilnik, že vrsto let boleč trn v peti enoumnega režima. Krilnik, katoličan, se je Cerkvi navkljub s svojo skupino krščanskih humanosocialistov med okupacijo Nilandije pridružil odporniškemu gibanju. Tedaj ni sprevidel usodnosti komunistične monopolizacije upora, saj je bil tudi sam pod vtisom "Marxove fatamorgane". V revoluciji je slutil možnost za preporod sveta in za nov razcvet krščanstva. Prvo razočaranje je prišlo z zahtevo, naj razpusti svojo skupino. Ko se ni uklonil, so se vrstila osebna in politična razočaranja: izdajstva članov lastne skupine, ki so se skrivaj pridružili Partiji, politično onesposobljenost s papirnato funkcijo, ovaduhi na vsakem koraku. Dokončno pa je njegov idealizem umrl z odkritjem

množičnih povojnih pobojev protirevolucionarjev v Pragozdu. Partija je Krilnika tolerirala, dokler jim je koristil – kot maska pluralnosti. Odločitev, da javno spregovori o pobojih in Zločinu obsodi, mu je prinesla prisilno upokojitve in izključitev iz političnega življenja.

Več desetletij po vojni je Krilniku obveščevalna služba še vedno nenehno za petami. Z boljšimi ali slabšimi izgovori ga obiskujejo znanci – sodelavci Partije, v domači delovni sobi med prenavljanjem najdejo skrite mikrofone ... Tajna policija pošlje svojega človeka tudi na Lošinj, kamor se Krilnik z ženo Zalko odpravi na poletni oddih. Po igri naključij paranoidna Partija še bolj stisne obroč okrog Krilnika, v strahu, da je njegovo novo literarno delo apologija Vergila Polarnika. Ta intelektuallec, ki je izstopil iz narodnoosvobodilnega boja zaradi nestrinjanja z revolucijo in bil na enem povojnih procesov obsojen na smrt, s svojim neomajnim stališčem in moralno neoporečnostjo še vedno ustrahuje Partijo do te mere, da nadzorujejo celo njegov grob.

Rebula neusmiljeno razgalja bedo in absurdnost komunističnega političnega stroja v poglavjih, kjer smo priče sestankom na notranjem ministrstvu. Še bolj pa obračuna z revolucijo v pogovorih Krilnika z njegovim svakom. Priložnost za reminiscence na tragične medvojne dogodke se Krilniku

ponudi tudi na simpoziju v zamejski vasi Rupa, kjer sreča nekdanjega sošolca, domobranca. Med vojno na nasprotnih straneh se moža po več kot tridesetih letih najdeta vsak v svojem izgnanstvu, a "na valovni dolžini iste ljubezni do križane medvojne Nilandije".

Galerijo likov dopolnjujeta ženi Krilnika in njegovega zalezovalca Rasta. Krilnikova je ljubeča sopotnica in zaščitnica, ki je svojemu možu kljub težkim preizkušnjam omogočila srečno življenje v zavetju zakona. Rastova žena Norma pa je ob možu po začetni zaljubljeni vznesenosti vztrajala le zaradi sina. Pravzaprav je tako avtorju kot bralcu veliko zanimivejša od duhovno izpraznjenega moža, ki ji očita, da revolucijo meša z mistiko. Kjer je Rasto iskal le karieristično priložnost, je namreč Norma iskala vero. V Partijo je vstopila v prepričanju, da se bori za svobodo, za svet brez krivic. Komunizem ji je osmišljal ne le svet, temveč tudi ljubezen do moža. Po resoluciji informbiroja se je globoko razočarana začela odmikati od marksizma in od pragmatičnega soproga. V svojem iskanju smisla slednjič stopi na pot krščanstva. Odločilen trenutek Norminega spreobrnjenja je samomor njenega edinca, ki ravno tako kot ona sama hlepi po smislu. Norma najde rešitev v Kristusu, njenega sina pa brezupnost minljivosti zlomi.

V zgodbo Rebula vpleta izseke iz Krilnikovega nastajajo-

čega literarnega dela z naslovom Čelovnik. Ravno v tem delu romana se je avtor najbolj prepustil svojemu liričnemu izrazu. Zgodba je postavljena v Zasavje v 13. stoletju. Glavnega junaka Gašperja vodi pot med kartuzijane v Jurklošter, kjer se nauči latinščine in se zaljubi v poezijo rimskega pesnika Vergilija. Po begu iz kartuzije ga življenje premetava po Evropi, končno pa pokoj najde v rojstni vasi kot župnijski pisar.

Dejstvo, da Krilnik postavi zgodbo v svojo rojstno vas, je simboličnega pomena. Prek Krilnika Rebula izkaže ljubezen in zvestobo do svojega naroda. V današnjem času, ko zlasti med mladimi slovenstvo pogosto ni več vrednota, Reblov roman izzivalno postavi oltar domovini. Poleg tega so *Zvonovi Nilandije* današnjemu človeku še v nečem dragocena protiutež: minevanje, staranje in smrt se današnja družba na vse pretege trudi izriniti iz zavesti. Cela vrsta industrij bogati s prodajo prividov trajne mladosti. Rebula pa se navidezni tragiki minevanja zazre naravnost v oči. V svoje junake vcepi željo - pravzaprav slo - po nesmrtnosti, in jim odrešitev ponudi v Kristusu.

Značilnost in zanimivost romana je, da je avtor kot model za nekatere literarne like vzel resnične osebe. Tako npr. za Aldom Krilnikom zaslutimo usodo Edvarda Kocbeka. Vendar se je Rebula odločil, da svojega junaka ne bo poistove-

til s Kocbekom. Skupne so jima nekatere življenjske odločitve in okoliščine, osebne poteze pa v manjši meri. Užitek ob branju je zaradi tega tem večji, saj bralca manj obremenjuje lastno stališče do Kocbeka. Svojevrstno doživetje za bralca je tudi prepoznavanje različnih političnih in družbenih akterjev, pa tudi bolj ali manj prepoznavnih lokacij in dogodkov, ki jih Rebula pod spremenjenimi imeni vpleta v zgodbo.

Ajda Kristina Trontelj

Ramón Lucas Lucas
Bioetika za vse
Ljubljana: Družina, 2005.

S skokovitim napredkom znanosti, ki ima za posledico čedalje večje tehnične zmožnosti človeštva, je vse bolj izražena potreba po povezovanju novih spoznanj z etičnimi vred-